

Overweging 27e zondag door het jaar A

Thema: Voor wie is Gods nieuwe wereld?

Lezingen: Jesaja 5,1-7 en Matteüs 21,33-43

8 oktober 2023 René Hornikx

Goede mensen,

In elke tijd horen we aanklachten tegen de wijze waarop wordt omgegaan met de aarde en de mensen die haar bewonen.

Die aanklachten klinken harder als de samenleving het moeilijk heeft, als ze kraakt onder crises.

In de jaren zestig liet Martin Luther King zijn stem horen toen in Amerika de spanning tussen blank en zwart hoog begon op te lopen. En hij riep, goed hoorbaar boven het gekrakeel van mensen uit: *'Ik heb een droom dat eens blank en zwart samen hand in hand door de straat wandelen'*.

Vandaag horen we kleinere en grotere profetenstemmen oproepen tot solidariteit met minsten; voor de bescherming van het milieu; voor een sobere manier van leven; voor een eerlijke verdeling van de rijkdommen van de aarde; voor het uitroeien van de bonussencultuur en voor minder nadruk op Ik, op egoïsme en meer waardering voor het WIJ, voor gemeenschap en gemeenschappelijkheid. Er klinken stemmen van profeten die oproepen om als één volk samen te leven met blank en zwart, christen en moslim, gelovigen en anders gelovigen, met burens, burgers, buitenlui, vreemdelingen ...

Elke tijd heeft zijn profeten, zijn zieners. Profeten spreken namens God. Ze zien toe hoe we omgaan met Gods schepping. In zijn Naam laten ze horen waar onrecht geschiedt.

Jesaja was zo'n profeet die opkwam voor het verhaal van God, die opriep Gods wil te doen en niet ieder zijn eigen wil.

In Naam van God klaagt hij zijn volk aan en roept op te leven naar Gods richtingwijzers. Soms klinkt zijn roep als een waarschuwing, en andere keer is de woede van zijn verontwaardiging in zijn stem te horen, vandaag zingt hij een protestlied over Zijn vriend en Zijn wijngaard.

De vriend waarover Jesaja zingt is God, die veel zorg heeft om zijn wijngaard, zijn schepping, zijn volk Israël, om ons. God hoopt dat zijn zorg vrucht zal dragen. Dat de mensen voor elkaar opkomen en elkaar niet laten vallen. Wat Jesaja ziet, is dat mensen elkaar laten vallen, het volk verwildert en in plaats van geluk te oogsten, worden de druiven voor veel mensen zuur.

Jesaja zingt: *'God hoopte op recht, maar zag enkel onrecht.'* En daarom trok God zijn handen af van zijn wijngaard. Jesaja bijt zijn volk nog toe: *'in plaats van goede vruchten levert jullie manier van doen alleen maar bocht op, zure*

druiven'. En we mogen niet vergeten dat Jesaja over eeuwen heen zijn oproep laten klinken tot bij ons hier vandaag bijeen.

Wat Jesaja zijn volk verwijt, doet Jezus nog eens dunnetjes over. Jezus richt zijn pijlen vooral op schriftgeleerden en oudsten, de verantwoordelijke leiders van de wijngaard, zoals we de vorige week ook al hoorden (Matteüs 21,28-32). De leiders luisteren niet naar de profeten. Ze luisteren zelfs niet naar de zoon van de landeigenaar, naar Jezus. Jezus wordt uit de wijngaard gegoid, gemarteld en gedood.

Blijkbaar deed het Matteüs pijn dat Gods eigen volk niet naar Jezus vernieuwende ideeën en dromen wilde luisteren. De leiders verdedigen de gevestigde orde, de oude traditionele vroomheid. Zij houden het bij de bestaande wetten en gebruiken. En daarom, zo gaat Matteüs verder, is het geduld van God op en gaat Hij met andere mensen zijn volk vormen. Daarom kiest God voor andere mensen die niet gezien worden door gevestigde leiders: armen, weduwen, zinzoekers, naïeve welzijnswerkers, idealisten, bedelaars, vreemdelingen, landlozen en daklozen. Mensen dus die aan de rand leven, bijna van het toneel van de wereld verdwijnen.

En wij, die ons christenen noemen, hebben we niet te snel gedacht dat wij dat nieuwe uitverkoren volk van God zouden zijn?

Vertonen ook wij niet dezelfde gebreken. We hebben een broertje dood aan mensen, soms hooggeplaatste leiders in de kerk die onze leiders van geloofsgemeenschappen kritisch volgen, of mensen die gelovigen verwijten dat ze niet solidair zijn met hun zusters en broeders elders in de wereld, in Oekraïne, Soedan, Syrië, Israël en de Gazastrook in de aardbevingsgebieden van Turkije, Marokko en Afghanistan, in landen waar meer water uit de hemel valt dat goed is voor het land en zijn bevolking, waar het recht van de armen en minderheden met voeten worden getreden.

Personen, groepen, profeten die aandacht vragen voor misstanden hier en elders in de wereld worden nauwelijks gehoord, we gooien ze de wijngaard uit. Pas achteraf blijken ze dikwijls groot gelijk te hebben. Zo gaat het vaak, de steen die de bouwvakkers onbruikbaar weggooiden, blijkt later een onmisbare hoeksteen te zijn.

Franciscus van Assisi, die we vier dagen geleden hebben herdacht, op de dag van het begin van de Synode in Rome, was in zijn tijd ook een man die de vinger legde op de zere wonden in de samenleving. Hoge kerkelijke leiders versleten hem als een halve gare en zijn beweging beschouwden ze als gevaarlijke nieuwlichterij.

Achteraf bleek hij een heel spirituele man te zijn, die voor de wereld en voor de kerk veel goeds heeft gebracht. Vandaag inspireert hij veel mensen binnen maar vooral buiten de muren van de kerk.

De beweging die Franciscus begon, brengt nog steeds rijke vruchten voort. Ook hier bleek de steen die de bouwlieden van hun kerk eerst weggooiden, de hoeksteen te zijn.

De synode (2021-2024), het proces van 'samen op weg gaan' wat begon met het concilie dat Paus Johannes XXIII begin jaren zestig (1962-1965) bij elkaar riep, werd aanvankelijk niet geloofd, bijna weggehoond.

Twee jaar geleden heeft paus Fransiscus de bouwsteen die verdwenen leek teruggevonden om met heel het volk van God op zoek te gaan hoe we beter kunnen leren omgaan met elkaar, met het milieu en met Gods uitnodiging aan ons om mee te werken aan Gods nieuwe wereld waar de rijkdommen van de aarde eerlijk worden verdeeld.